

Hírek a nagyvilágból

Máthé Csabáné dr., Lázár Károly

Gazdasági hírek a világból

Visszaeső ruházati fogyasztás a világon

A világ ruházati fogyasztása 2015-ben 7,9%-kal csökkent, bár ez a visszaesés kisebb, mint a válság évében, 2009-ben tapasztalt 13,23%. A kisebb fogyasztás visszaesést okozott a főbb ruhaipari beszállító országok ruhaiparában. Ez alól Banglades kivétel, részaránya a világ ruházati termelésében ugyanis 5,1-ről 5,9%-ra nőtt. A legnagyobb szereplő Kína, amelynek részaránya 39,26%, exportjának 6,37%-os csökkenését volt kénytelen elviselni. Hasonlóan csökkent Törökország és Indonézia ruházati exportja is. Kína exportjának csökkenését a csökkenő fogyasztás mellett az is okozza, hogy a magasabb bérek miatt más országokba – így pl. Bangladesbe – viszik a rendeléseiket.

Az EU textil- és ruházati exportjának alakulása 2015-ben

Az Euratex tanulmánya szerint 2015-ben a legnagyobb exportnövekedést a műszaki textiliák és a női ruházat köre produkálta. A műszaki textiltermékek exportja 5,3%-kal nőtt, a fő piac az Egyesült Államok volt. A ruházati export 40%-át a női ruházati termékek adták, ez 6,3%-kal nőtt. A férfiruházat exportja 23%-ot tett ki, növekedése 3,8% volt.

A szövetek és kötött kelmék fő vásárlója Marokkó és Tunisz volt, amelyek ezeket nyilvánvalóan részben bémunkában használták fel. A szövetek exportja több év után először csökkent (-0,4%), a kötött kelmék exportja pedig stagnált. Az EU-ban gyártott szőnyegek, lakástextiliák (ezek 38%-a ágynemű) fő vevői az Egyesült Államok és Svájc.

Az EU textil- és ruhaipar 2016. első félévében, az előző év azonos időszakával összehasonlítva (%)

Mutató	Textilipar	Ruhaipar
Termelés	+2,5	-2,8
Foglalkoztatás	+4,3	+0,7
Árbevétel	+2,7	-0,6
Fogyasztás	-0,05	
Import EU-n kívülről	+3,4	+1,9
Export EU-n kívültre	+0,5	+0,9

Szabadkereskedelmi szerződés az EU és Vietnam között

Szabadkereskedelmi megállapodást kötött az Európai Unió (EU) és Vietnam. Az egyezmény várhatóan 2017 végén vagy 2018-ban lép életbe. Az egyezmény eredményeképpen a következő években lebontják majdnem az összes vámot az Unió és a mintegy 90 millió lakosú ázsiai ország közötti árukereskedelemben. A két és fél évi tárgyalás után elért megállapodást az Európai Tanácsnak és az Európai Parlamentnek is jóvá kell még hagynia. Az EU munkaadói szervezete, a Business Europe szeptember 16-i rendezvényén sürgették a megállapodás hatályba lépését. A Külkereskedelmi Szövetség igazgatója szerint az egyezményben a kiskereskedelem különösen érdekelt, hiszen egyrészt Vietnam a második beszerzési forrásuk Kína után, másrészt nagyon érdekelt a vietnami kereskedelmi beruházásokban. Az EU kiskereskedelme jelenleg a mindennapi fogyasztási ter-

mékek (FMCG) 50%-át még Kínából importálja, Vietnamból csak 8%-ot. Tavaly még a szabadkereskedelmi egyezmény nélkül is 3,2%-kal nőtt a ruházati termékek importja az EU-ba. A vámok teljes eltűnésével az egyezmény életbe lépése után hét év elteltével számolnak.

Ázsiaiban az EU másik szabadkereskedelmi partnere Dél-Korea. Ez azt jelenti, hogy a ruházati termékeket a vietnami származáshoz dél-koreai alapanyagból kell gyártani. A szabadkereskedelmi egyezmény életbe lépése 90 milliós piac – ezen belül a becslések szerint 30 millió középosztálybeli vásárló – megközelítését teszi lehetővé az EU termékek számára. Ennek alapján Vietnam vonzó beruházási célponttá válik.

Nő a vietnami ruházati export Mexikóba a TPP életbelépésének eredményeképpen

Vietnam és Mexikó textil- és ruhaipari szövetsége (a Vitas és a Canaintex) a Trans-Pacific Partnership (TPP – Csendes- Óceáni Partnerség) életbe lépésétől a vietnami ruházati export erőteljes növekedését várja. A Vitas szerint Vietnam célja a textilexport növelése a jelenlegi 28 milliárd dollárról 50 milliárdra 2020-ra. A Canaintex delegációja már fel is kereste a Vietnami kormányt, hogy kétoldalú ruházati kooperációs egyezményt kössenek.

Textilipari növekedési program Nagy-Britanniában

A textil- és ruhaipar növekedését célzó növekedési programot indítottak el a brit textil- és ruhaipar hagyományos térségében, Manchesterben, Lancashire-ben és West Yorkshire-ben. A 97 millió angol font költségvetésű program beruházási, energiahatékonysági és bővítési projekteket, kutatás-fejlesztést és szakmai képzést támogat. A programban valamennyi textil- és ruhaipari cég részt vehet, de pályázhatnak a textilipar beszállítói, így a gépgyártók és a textiltervezők is.

Bővítette csehországi gépgyártó üzemét a Mayer & Cie. cég

A körkötőgépeket gyártó német Mayer & Cie. cég 2011-ben vásárolta ki a csődeljárásból a cseh Amtek vállalatot. A cseh gyár 2012-ben bocsátotta ki az első Mayer körkötőgépet. 2014-re, három évvel a gyár átvétele után már minden negyedik Mayer-gépet Csehországban állították össze. A gyár sikerességét mutatja, hogy 2016-ban 5000 m² területű új gyártócsarnokot építettek Vsetinben.

Források:

Textile-future.com, Yarnsandfibers.com, Euratex.eu, Textilmedia.com (mk)

Hírek a szálanyagok világából

Megkapta a fenntarthatósági tanúsítást a kender

Bár a természetes szálaknak, mint megújuló nyersanyagnak egy sor előnye van a fenntarthatóság szempontjából, erről eddig nem volt tanúsításuk. 2016 júniusában elsőként a világon a holland HempFlax cég kenderszála kapta meg az ISSC PLUS fenntarthatósági tanúsítást. Az

ISSC az egyik vezető tanúsító cég a fenntarthatóság és az üvegházhatású gázok tekintetében. Az Európa Bizottság 2011 júliusában fogadta el, hogy az ISSC PLUS tanúsítás igazolja az EU megújuló energia direktívájának való megfelelést. Az előző években eddig mintegy 4500 megújuló nyersanyagot tanúsítottak.

A hollandiai HempFlax cég 1994 óta aktív a kender feldolgozásában, beleértve a betakarításhoz és feldolgozáshoz szükséges gépek tervezését és magát a kender termelését és feldolgozását is. Az utóbbit Romániában végzi, ahol 2015-ben nyitotta meg 5 millió eurós beruházással épített kenderfeldolgozó kapacitását. 1989 előtt Románia a világ negyedik kender exportőre volt, azóta azonban a kender termelése – hasonlóan a magyarországihoz – a 2000-es évekre néhány hektárra esett vissza. Az új gyárat, a HempFlax Romania céget Fehér megyében, a Sebes-Körös közelében építették fel. A gyár feldolgozó kapacitása 4 tonna/óra. Ennek a maximális kapacitásnak az elérésére 5000 hektárnyi kendertermelésre lesz szükség. Jelenleg a cég 500 hektáron kezdte meg a termelést, de ezt évente 300 hektárral növelni akarják.

2015-ben az Európai Ipari Kender Szövetség, amely az egész kenderfeldolgozó ágazatot képviseli – a farmerektől a feldolgozóig –, arra ösztönözte tagjait, hogy tanúsíttassák anyagaikat, hogy bizonyítsák a kenderipar fenntarthatóságát. A kendertermelők közül elsőként, 2016 januárjában a német HANF FARM GmbH kapott tanúsítást az általa termelt kendermagra, kenderlevélre és virágra. A szálra először a HempFlax BV (Hollandia) kapott tanúsítást, a második várhatóan a cég romániai gyára lesz a jövő évben.

*Forrás: textilmedia.com
(mk)*

Hidrofób viszkózsál

Új alkalmazási területeket nyit meg a német Kelheim Fibres cég innovatív hidrofób Olea szála, amely alkalmas olaj-víz emulziók szétválasztására. A hidrofób tulajdonság elérésére az adalékot a szálképzés során keverik a szálba, ami biztosítja a tartós hidrofób tulajdonságot. Ez az adalék az FDA tanúsítás szerint alkalmas az élelmiszerrel érintkező termék gyártására, és ugyanakkor nem tartalmaz szilikont. Az adalék a szálhoz hasonlóan megújuló nyersanyagból készül, így az Olea szál teljes mértékben biológiailag lebontható.

*Forrás: kelheim-fibres.com
(mk)*

A Lenzing cég Tencel szála pamuthulladékból

Megoldották a Tencel cellulózsál előállítását pamuthulladékból. Ennek a fejlesztésnek nem a költségcsökkentés az elsődleges célja, a pamuthulladék ilyen hasznosítási módja a textil- és ruhaipar fenntartható növekedését segíti, és hozzájárul az ún. körforgásos, vagy cirkuláris gazdaság megvalósításához a textiltermékek tekintetében. Ennek alapkritériuma a különféle textilhulladékok újrahasznosítása a gyártásba való visszavezetés formájában. A fenntarthatóság szempontjából az is fontos, hogy a pamuthulladékból történő gyártás csökkenti a fa felhasználását alapanyagként.

*Forrás: lenzing.com
(mk)*

Szagelnyelő elasztánszál

A Hyosung Corporation Dél-Korea vezető multinacionális holdingja. Több területen működik, ezek közül az egyik a textilipar, amelyen három üzletága van:

- poliészter- és poliamidfonalak gyártása, köztük hulladék felhasználásával készített fonalak is,
- elasztánfonal gyártása Creora márkanéven,
- méteráru színezése.

A cég legújabb innovációja a szagelnyelő Creora fonal. Ez megköti azokat az anyagokat, amelyek a testszagot okozzák. A Creora Fresh szál szagelnyelő képességének tartóssága jobb, mint az antimikrobiális poliamidoké és poliésztereké. Ennek nagy jelentőségét az adja, hogy a rugalmas Creora szálak legnagyobb alkalmazási területe a sport- és a szabadidő ruházat, azon belül is elsősorban a testen viselt termékek és fehérnemű. Az új típus után nagy az érdeklődés, azért is, mert ennek alkalmazásával a sportmárkák elkerülhetik a vegyszerek használatát a bőrrel érintkező termékeknél az antimikrobiális hatás elérésére.

A szagelnyelő típus mellett a Creora szálak több speciális típusát kínálja a Hyosung: színezhető és masszában színezett, klór- és hőálló típust, alacsony és magas hőmérsékleten hőregézhető típust. A harisnyákhoz a nagy nyúlású típust ajánlja, és a pelenkához is külön speciális száluk van.

*Forrás: hyosung.com
(mk)*

Színváltó fonalak

A Berkley School of Information és a Google ATAP Jacquard projekt kutatói elektromosan vezető fonalat olyan bevonattal láttak el, amely változtatja a színét, ha a fonalban áram folyik. Az áram hatására a fonal felmelegszik és ettől változik meg a hőre színezhető pigment színe. Különböző bevonatokkal különböző szín-

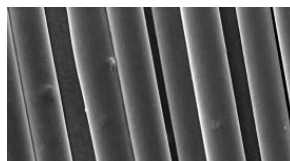

változások érhetők el, így megfelelő programozással az ezekből az Ebb néven készült fonalakból készült minta színösszeállítása megváltoztatható.

*Forrás:
http://artfordorks.com/2016/04/ebb/
LK*

A Qmilk szál

A német Qmilch GmbH által gyártott Qmilc márkanévű szálát teljes egészében megújuló forrásból, emberi fogyasztásra nem alkalmas tejből állítják elő.

A Qmilc szál mikroszkópi képe

Anyaga 100% fehérje (kazein). 1 kg szál gyártásához legfeljebb 2 liter vízre van szükség. A gyártási eljárás minimális széndioxid felszabadulással jár. Feldolgozása csak 80 °C hőmérsékleten történik, ami szintén hozzájárul az energiatakarékos gyártási eljáráshoz. A gyártásban egészségre káros vegyi anyagot nem használnak. A szál biológiailag lebontható (komposztálható) és nem marad vissza káros anyag. Természeténél fogva antibakteriális hatású (elsősorban az e.coli, a Staphylococcus aureus és a Pseudomonas aeruginosa baktériumok megtelepedését gátolja) és nem okoz allergiát. Az ibolyántúli sugárzás ellen is védelmet nyújt. Jól színezhető. A belőle készült textília nagyon kellemes viselési tulajdonságú. Ha keverékben használják, már 20%-nyi mennyiség is jótékony hatású, a kelmét nagyon puhává, kellemes fogásúvá teszi. A szál ez idő szerint kör keresztmetszet-

tel gyártják, 1,7, 3,3 és 6,1 dtex finomságban, filamentfonalként és vágott szálként (5–60 mm vágási hosszal).

Forrás:

http://de.qmilk.eu/presite/index_en.html
LK

Elektronika alkalmazása a textíliákban

A mikroelektronika és a rádiófrekvenciás érzékelők (R&D) alkalmazása a textíliákban fontos témája volt a 2015. évi ITMA kiállításnak. A fejlesztés első lépcsője a mikroelektronikai vagy érzékelő egységek, készülékek egyszerű beépítése textiltermékbe. Az újabb fejlesztési munka arra irányul, hogy a szálakat vagy azok bevonatát elektromosan vezetővé vagy valamilyen hatás iránt érzékelővé tegyék, hogy így nyomtatott elektronikai egységeket lehessen kialakítani. Az ilyen termékek a sportruházatban, a gyógyászatban és a védőruhákban lehetnek nagyon érdekesek, de ezek iránt a fejlesztések iránt az autóipar is érdeklődik. A szakemberek úgy vélik, néhány éven belül megjelenhetnek a színváltó és öntisztító textil képernyők, az energiatakarékos felületek, az önmagukat kijavító szerkezetek és a hasonló, ma még a fantázia világába tartozó megoldások.

Forrás:

<https://itma2015.wordpress.com/2015/04/15/the-technology-vital-to-the-success-of-technical-textiles-and-nonwovens-at-itma-2015/>
LK

Fejlesztési irányok az intelligens ruházat területén

A Cotton Incorporated által végzett közvéleménykutatás eredménye szerint a megkérdezettek 45%-a szívesen vásárolna olyan funkcionális ruhadarabot, amely olyan tulajdonságokkal rendelkezik, mint az intelligens ruhadarabok. Közülük 24% már most is rendelkezik valamilyen viselhető „okos” termékkel (okos óra, lépésszámláló, szív működés-monitor stb.) és 69%-uk rendszeresen használja is ezeket. Ők szívesen vennének olyan funkcionális ruhát, amelybe ezek a készülékek be vannak építve.

Az ausztriai We:eX cég (a rövidítés a Wearable Experiments, azaz viselhető mozgásgyakorlatok kifejezést takarja) *Nadi X* néven olyan – főleg jogagyakorlatokhoz kifejlesztett – nadrágokat hoz forgalomba, amelyekben egy biometrikus érzékelő az izommozgásokból adódó vibrációkat érzékeli és továbbítja egy megfigyelő állomásnak. Ez segít a helyes testtartások beállításában. A módszer természetesen más sportok esetén is alkalmazható.

Forrás:

<http://www.adsale.com.hk/CTA/contents/article.aspx?id=67024108&lang=eng>
LK

Néhány érdekesség a farmernadrágról

A ma farmernadrág néven ismert ruhadarab első példányát 1870-ben készítette el *Jacob Davis* amerikai szabómester, aki ehhez az anyagot *Levi Strauss* San Francisco-i szövetkereskedőtől vásárolta meg. Ez a nadrág hamar népszerű lett a munkások és cowboyok körében. A nagy sikeren felbuzdulva ők ketten társultak és 1873-ban szabadalmaztatták a nadrág kialakítását, különös tekintettel a zsebek szegecsekkel való megerősítésére. 1883 óta színezik a farmernadrághoz használt szövetet indigóval. (Az indigó színezék mesterséges előállítását 1882-ben fedezte fel *Adolf Baeyer* és *Viggo Drewson*, a szintetikus indigó gyártása a BASF gyárban 1897-ben indult meg.) 1890 óta használják az „501” cikkszám megjelölést az eredeti *Levi Strauss*-nadrágokon.

A 20. század első évtizedeiben ezt a nadrágot még csak munkásnadrágként viselték és csak az USA-ban terjedt el. Amikor azonban a hagyományos nadrágtartót („hózzentráger”) az 1930-as években felváltotta a derékszíj használata, már a fiatalok körében is egyre népszerűbbé vált szabadidő-ruházatként. Európát a II. világháború után hódította meg és megjelentek az európai márkák is, a Mustang, a Rifle és a Diesel.

Ma már mindenütt a világon hordják és minden korosztály viseli, nők és férfiak egyaránt, beleértve a gyerekeket is. Évente mintegy 1,2 milliárd farmernadrágot adnak el a világban, ezek összértéke kerekén 56 milliárd dollárt tesz ki. A nőknek átlagosan 7, a férfiaknak 6 farmernadrágjuk van. Szerte a világon kb. 510 gyár foglalkozik farmernadrágok előállításával (ezek fele Ázsiában, főleg Kínában, Indiában és Bangladesben van), amihez évente 2,7 milliárd folyóméter szövetet dolgoznak fel. A színezéshez évente 20 tonna indigót használnak el – egy-egy nadrághoz mindössze néhány grammra van szükség. A varráshoz hagyományosan használt narancssárga cérna színét az eredeti rézszegecsek színéhez igazodva választották ki. Kezdetben cipzárat csak a nadrág elejére varrtak, minthogy azt férfiak viselték, később, amikor nők is használatba vették, megjelent az oldalsó cipzár is. Egy farmernadrág elkészítéséhez több mint 30 különböző varrási műveletet alkalmaznak.

Szegecsekkel megerősített farmernadrág-zseb

Forrás:

Wikipédia, Farmernadrág
<http://konyvtar2.mome.hu/doktori/ertekezesek/DLAertekezes-HorvathHanga-2010.pdf>
https://www.grozbeckert.com/cms/en/news/newsletter/newsletter_archive/getPrm/letter/n38_magazine_juli_2016/
LK